

Als elke seconde telt

In 2002 overleden 48.799 personen aan de gevolgen van hart- en vaatziekten. Daarvan zijn het hartinfarct en de beroerte de belangrijkste doodsoorzaken met respectievelijk 24 en 25%.

Hartinfarct en circulatiestilstand

Bij het acute hartinfarct is de tijd tussen het ontstaan van de klachten en het starten van de therapie een belangrijke voorspeller voor de toekomst. Hoe vroeger de (reperfusie)therapie begint, hoe beperkter het infarct en hoe beter de prognose kan zijn. Met ander woorden: 'time is muscle'.

Elke week worden ruim 200 Nederlanders buiten het ziekenhuis getroffen door een plotselinge circulatiestilstand. De hulpverlening volgens de 'chain of survival' bestaat uit snelle alarmering via 112, directe 'basic life support' (BLS), snelle defibrillatie en 'advanced cardiac life support' (ACLS). Directe BLS door omstanders verdubbelt de overlevingskans van het slachtoffer. Ventrikelfibrillatie is bij een meerderheid van de cardiale arresten het initiële ritme. Elke minuut uitstel van defibrillatie reduceert de overlevingskans met 10%. Met andere woorden: elke seconde telt!

Beroerte

Jaarlijks worden 36.000 mensen getroffen door een beroerte. Patiënten die een beroerte overleven, kampen met lichte tot ernstige beperkingen of invaliditeit. Stroke-units en trombolysie in de acute fase leiden tot reductie van morbiditeit en mortaliteit. Indien de patiënt aan bepaalde voorwaarden voldoet, is trombolysie binnen drie uur na het ontstaan mogelijk. Met andere woorden: 'time lost is brain lost', zoals de American Heart Association propageert in een campagne.

Voor zowel het hartinfarct, de cardio-circulatiestilstand als de beroerte is het dus van essentieel belang dat zo snel mogelijk na het ontstaan van de klachten actie

wordt ondernomen die gericht is op snelle diagnostiek en behandeling. Wat kan de Hartstichting hier nu aan doen?

Reanimatie- en AED-onderwijs

De Hartstichting stimuleert en organiseert met honderden vrijwilligers al ruim dertig jaar reanimatieonderwijs voor de bevolking. Ons land telt al ongeveer 3,5 miljoen reanimesten. Instructie in de bediening van de AED, de automatische externe defibrillator, is voor deze doelgroep momenteel een toegankelijk en belangrijk thema. Met een AED is immers defibrillatie minuten eerder mogelijk dan wanneer men moet wachten op het ambulancepersoneel dat door de gemiddelde aanrijtijden praktisch altijd te laat is voor snelle defibrillatie.

Samenwerken in de keten

In de spoedketen is het van groot belang dat de verschillende ketenpartners (huisartsen, meldkamers, ambulancediensten, personeel van spoedeisende-hulpafdelingen en cardiologen/neurologen) goed met elkaar samenwerken. Goede regionale afspraken dragen bij aan een snelle diagnostiek en behandeling van de patiënt. De Hartstichting ziet het als haar taak om in die regio's waar het nog niet is gelukt om afspraken te maken over het te volgen beleid, de partijen met elkaar in gesprek te brengen en uiteindelijk met elkaar tot overeenstemming te laten komen. Zo zal er het komende jaar samen met de betreffende koepelorganisaties aandacht worden besteed aan de implementatie van de Landelijke Transmurale Afspraak (LTA) Acuut Coronair Syn-

droom en TIA/CVA. Tijdens het jubileumcongres Wetenschap! Beterschap? van de Hartstichting op 15 oktober a.s. in het Nederlands Congrescentrum te Den Haag zal hier onder andere ook aandacht aan worden besteed (meer informatie: www.hartstichting.nl).

Publieksvoorlichting

Een van de belangrijkste factoren voor vertraging wordt veroorzaakt door de patiënt c.q. omstander zelf. Door onvoldoende herkenning van de signalen en kennis over de acties die nodig zijn, trekken veel mensen te laat aan de bel.

Het verbeteren van kennis bij het algemene publiek krijgt dan ook prioriteit. Naast de reguliere voorlichting via onder andere de website en vele brochures start de Hartstichting op 2 september a.s. met de TV-serie 'zes minuten' over de chain of survival.

Op dit moment worden tevens voorbereidingen getroffen voor het ontwikkelen van een systematische gestructureerde voorlichtingscampagne over herkenning van en actie bij het hartinfarct.

Het jaar 2005 staat in het teken van een publiekscampagne gericht op het verbeteren van kennis over het CVA. Via onder andere commercials zal de Hartstichting de FAST-test (face-arm-speech-time) promoten. Dit is een eenvoudige methode om een beroerte te herkennen.

Een optimale spoedeisende zorg is dus een kwestie van tijd! ■

*Sanne de Loor, programmamanager.
Ank van Drenth, arts. Afdeling Patiëntenzorg, Nederlandse Hartstichting.*

Literatuur

- Koek HL, Leest LATM van, Verschuren WMM, Bots ML. Hart- en vaatziekten in Nederland 2004. Cijfers over leefstijl- en risicofactoren, ziekte en sterfte. Den Haag: Nederlandse Hartstichting, 2004.